

טועמת, וקיים הבעל לתאנים, כולו קיים — כל הנדר קיים, ואסורה אף בענבים.

ואם הפר לתאנים בלבד, אינו מופר חלק הענבים עד שיפר אף לענבים.

אמרה: קונם תאנה שאני טועמת וענבה שאני טועמת, הרי אלו שני נדרים. ואפשר להפר אחד מהם ולקיים את השני.

גמרא:

מני מתניתין — רבי ישמעאל — משנתנו היא כדעת רבי ישמעאל.

דתניא: "אישה יקימנו ואישה יפרנו".

מכאן שאם אמרה: קונם תאנים וענבים אלו שאני טועמת, וקיים הבעל לתאנים, כולו קיים — כל הנדר קיים ואף הנדר על הענבים מקיים.

ואם הפר לתאנים בלבד, אינו מופר חלק הענבים עד שיפר אף לענבים, דברי רבי ישמעאל.

רבי עקיבא אומר: הרי הוא אומר אישה יקימנו ואישה יפרנו.

מה "יקימנו" ממנו, אף יפרנו "ממנו" — כשם שלשון יקימנו משמע שקיום בחלק ממנו [מהנדר], מועיל על כל הנדר, כמו כן

הוקשה הפרה להקמה, שאף בהפרה מהני כאשר מיפר רק חלק ממנו [מהנדר].

ומבאר הגמרא את מחלוקתם של רבי ישמעאל ורבי עקיבא.

ורבי ישמעאל סובר שהפרה על מקצת מהנדר אינה מועילה על שאר הנדר, משום דמי [וכי] כתיב בתורה "יפר ממנו"? ואם כן, אין שום לימוד על כך שהפרה על מקצת מהנדר מועילה על כולו.

ורבי עקיבא סובר שמקיש הפרה להקמה: מה הקמה, "ממנו", אף הפרה "ממנו".

אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן, זו דברי רבי ישמעאל ורבי עקיבא.

אבל חכמים אומרים: מקיש הקמה להפרה.

מה הפרה, מה שהפר הפר. אף הקמה, מה שקיים קיים — כשם שהפרה בחלק מהנדר אינה מועילה אלא על החלק שהופר, אף הקמה בחלק מהנדר אינה מועילה אלא על החלק שקויים. (26)

שנינו בסיפא דמתניתין: אמרה קונם תאנה וכולי:

אמר רבא: מתניתין, רבי שמעון היא — משנתנו היא כדעת רבי שמעון,

דאמר במסכת שבועות, שכאשר נתבע אדם

מהנדר אינה מועילה אפילו על החלק שהופר. ולפי זה צריך לגרוס בדברי חכמים מה הפרה מה שהפר לא הופר אף הקמה מה שקיים לא קיים. והיינו שחכמים סוברים שאף קיום על חלק מהנדר אינו מועיל כלל אפילו לחלק שהוא קיים. והר"ן מביא תוספתא מפורשת כדברי הגרסא

ועל כן אין לו אפשרות לחזור בו מדבריו [ר"ן]

26. זהו לפי גירסת הגמרא אצלנו ולפי שיטה אחת בראשונים.

אבל כבר הבאנו לעיל שיש ראשונים שסוברים שלפי רבי עקיבא הפרה על חלק

שחלף יום שמעו. כיון שכל זמן שלא ידע שאפשר להפר נדרים, אין זה נחשב יום שמעו, ולכן רק כאשר נודע לו, אז זה נקרא יום שמעו.

אבל אם אמר: **יודע אני שיש מפירין** [שאפשר להפר נדרים], **אבל איני יודע שזה נדר** [שזהו נדר שאפשר להפירו] —

רבי מאיר אומר: לא יפר אם נודע לו לאחר שחלף יום שמעו, אבל ביום שמעו יכול הבעל להפר אפילו שעדיין לא ידע אם אפשר להפר נדר זה.

וחכמים אומרים: יפר לאחר שנודע לו שזהו נדר שאפשר להפירו, ואפילו אם חלף יום שמעו, כיון שכל זמן שלא ידע שאפשר להפר את הנדר אין זה נחשב ששמע את הנדר, ולכן רק כאשר נודע לו אז זה נקרא יום שמעו.⁽²⁷⁾

גמרא:

ורמינהו — ומקשינן סתירה בדברי רבי מאיר:

לפי ששינונו בכרייתא:

כתוב בתורה שכאשר אדם הורג נפש בשוגג הרי הוא גולה לערי מקלט. וכתוב בפרשה זו **"בלא ראות"**. מלמד הכתוב שדוקא אם הרוצח בשוגג הוא אדם המסוגל לראות, הרי הוא חייב גלות. **פרט לסומא**, שאינו יכול לראות, **דברי רבי יהודה**.

ממון על ידי חמשה בני אדם, ושיקר וכפר בתביעתם, ונשבע לשקר בלשון שבועה אחת, שאינו חייב לא לזה ולא לזה, וכולי —

הרי נחשבת שבועתו כשבועה אחת, ואינו חייב עליה אלא קרבן שבועה אחד, **עד שיאמר לשון שבועה נפרדת לכל אחד ואחד**. כגון שבועה שאיני חייב לזה, ושבועה שאיני חייב לזה, שאז יש חמש שבועות, וחייב חמשה קרבנות שבועה.

ואילו חכמים חלוקים על רבי שמעון, וטוברים שאף כאשר אמר בלשון שבועה אחת, שאינו חייב לא לזה ולא לזה, נחשב הדבר כחמש שבועות, וחייב עליהן חמש קרבנות.

ובמשנתנו משמע שרק באופן שאמרה קונם תאנה שאני טועמת וענבה שאני טועמת הרי זה נחשב שני נדרים, שנחשב כאילו אמרה לשון קונם על כל מין בנפרד. אבל אילו היתה אומרת "קונם שאני טועמת לא תאנה ולא ענבה", היה זה נחשב נדר אחד, וזהו כדעת רבי שמעון.

מתניתין:

אם אמר הבעל ביום ששמע את הנדר: **יודע אני שיש נדרים** [שנדרים אלו חלים], **אבל איני יודע שיש מפירין** [שאפשר להפר נדרים] —

יפר בעת שידע שאפשר להפר, ואפילו לאחר

27. זהו פירוש אחד המובא בר"ן. אומר לא יפר" היינו בין ביום שמעו ובין

השניה, שאם הפר רק לתאנים היא אסורה בין בתאנים ובין בענבים.

יבא את רעהו ביער", ומפסוק זה יש ללמוד שפרשה זו אמורה בכל ד"בר מיעל ליער" [כל אדם שהוא בר יכולת להכנס ליער].

וסומא נמי, "בר מיעל ליער" הוא. ואם כן כבר יש לרבות מפסוק זה את הסומא.

ואי אמרת שמהפסוק "בלא ראות" דרשינן לרבות את הסומא, אם כן יהיה קשה, מדוע צריך לכך דרשה מיוחדת?

דהלא מ"יער" נפקא ליה.

אלא, שמע מינה שיש לדרוש את הפסוק "בלא ראות" — פרט לסומא.

ורבי מאיר סבר, שבפרשת רוצח כתיב "בכלי דעת". ומפסוק זה יש ללמוד שפרשה זו אמורה בכל ד"בר מידעל ידי [כל אדם שהינו בר ידיעה], וסומא לאו "בר מידעל ידי הוא. ואם כן, כבר יש למעט מפסוק זה את הסומא.

ואי אמרת שמהפסוק "בלא ראות" דרשינן פרט לסומא, אם כן יהיה קשה, מדוע צריך

רבי מאיר אומר: לרבות את הסומא — כיון שאף הסומא יכול לחוש באדם הנמצא בקרבתו, הרי הוא נחשב כאדם המסוגל לראות באופן חלקי, והרי הוא נכלל בכלל פרשת רוצח נפש בשוגג.

נמצא, שדברי רבי מאיר סותרים זה את זה, שברישא של המשנה אמרינן לפי כולי עלמא שכל זמן שלא ידע הבעל שאפשר להפר נדרים אין זה נקרא יום שמעו, ונמצא שידיעה חלקית אינה נחשבת ידיעה. ואילו בברייתא סובר רבי מאיר שידיעה חלקית נחשבת ידיעה, ומשום כך הסומא נחשב כאדם שיכול לראות.⁽²⁸⁾

פג-א ומתריצין:

אמר רבא, אין לדמות את שני הדברים. הכא מעניניה דקרא והכא מעניניה דקרא [כל פרשה וענינה], ואין המחלוקת בין רבי מאיר לרבי יהודה האם ידיעה חלקית נחשבת ידיעה, אלא מחלוקתם היא כיצד לדרוש את הפסוקים בפרשת רוצח בשוגג.

רבי יהודה סבר, גבי רוצח כתיב "ואשר

שבו נודע לו ידיעה גמורה נחשב יום שמעו. וברישא שכתוב "יפר", זהו לפי ב' הדעות, הכוונה שיפר רק בעת שנודע לו שאפשר להפר נדרים. כי שם לכולי עלמא, כל זמן שלא ידע שאפשר להפר נדרים, אין זה נחשב יום שמעו. ורק ביום שנודע לו אז זה נחשב יום השמיעה.

28. זהו לפי הפירוש שכתבנו בתוך הדף. אבל לפי הפירוש שהבאנו בעיונים לעיל בשם הר"ן אז קושיית הגמרא מתפרשת כך: רב מאיר אומר במשנה שכאשר הבעל לא

ביום שנודע לו שאפשר להפר את הנדר הזה. "וחכמים אומרים יפר" היינו ביום שמעו, אבל לאחר שחלף יום שמעו אין יום הידיעה נחשב כיום שמעו.

וביאור הדברים הוא: רבנן סוברים שידיעה חלקית אף היא נחשבת ידיעה. ועל כן אפילו אם לא ידע שאפשר להפר את הנדר בכל זאת זה נחשב יום שמעו. ורבי מאיר סובר שידיעה חלקית אינה נחשבת ידיעה ולכן אינו יכול להפר כל זמן שעדיין לא נודע לו. וכן סובר רבי מאיר דאעל ידיפ שידיעה חלקית אינה נחשבת ידיעה, בכל זאת זה נחשב שחלף יום שמעו, ואין היום